

KOPPELING

Op kamers

Bertus Leijenhorst

Het nieuwe seizoen is voor veel jongeren een nieuwe start: voor het eerst een baan, voor het eerst gaan studeren, soms ver weg. Je voelt je misschien heel wat of juist onzeker. Bij al dit nieuwe hoort ook de vraag naar het ‘op kamers gaan’, doe je het wel of niet? Er zitten heel wat praktische kanten aan, maar ook emotionele kanten. Zowel voor de jongeren als voor de ouders.

Welke betekenis heeft het ‘op kamers gaan’ en hoe ga je daarbij met elkaar om?

Het op kamers gaan is uitdagend, spannend, eng, normaal en risicovol.

*“Een uitdaging”, zei ze als iemand vroeg hoe ze het vond om op kamers te gaan wonen.
“Lekker voor mezelf zorgen, zelf beslissen.”
’t Is donderdagavond in haar tweede week. Ze denkt aan thuis, ze mist ze wel. ’t Is wel stil alleen.*

Ontwikkelingen

Het valt niet mee een kamer te vinden en de prijzen zijn hoog. Het is een landelijk verschijnsel dat jongeren later op kamers gaan en steeds minder op kamers gaan. Zo’n 20 jaar geleden zat meer dan de helft van eerstejaarsstudenten op een kamer. Nu is dat aantal bij de start nog maar ongeveer 25%. In de loop van de opleiding neemt dit aantal toe. Van de vierdejaars studenten woont ongeveer 80% op kamers. De OV-kaart heeft hierop ongetwijfeld grote invloed. Het is goedkoper en gemakkelijker om thuis te blijven te wonen.

Jongeren die werken, blijven ook steeds langer thuis wonen.

Je ziet wel dat de deelname aan het ouderlijk gezin verandert. In toenemende mate wordt de jongere in z’n ouderlijk huis kamerbewoner of kostganger. De eigen kamer(s) zijn volledig ingericht als woonplek. Toch zie je bij velen de drang ontstaan om op zichzelf te gaan wonen.

Op kamers gaan is heel normaal

Vogels vliegen uit het nest. Als je het ziet gebeuren die eerste keer, dan houd je je hart vast. Met wilde, fladderende bewegingen komt het diertje neer. Het moment is goed gekozen, hij is er nét aan toe. Het is een heel gewone, natuurlijke drang van jonge mensen als ze op zichzelf willen wonen. Het is een blijk van een gezonde ontwikkeling.

Vanaf de bevalling begint er een proces van loskomen en afstand nemen. Dit loskomen is altijd relatief, want je blijft als kind ook altijd verbonden aan je ouders, zelfs als ze al gestorven zijn. Deze natuurlijke en positieve hechting is noodzakelijk om op een evenwichtige manier los te komen.

Ook al heb je er als ouders of als jongere misschien moeite mee, toch is het een gewone gang. Het feit dat het misschien emotioneel is, geeft wellicht juist aan dat het goed was en is in de relatie. Zo kan het ook pijnlijk zijn, als je afscheid neemt van de buurt waar je met genoeg gewoond hebt. Een positieve hechting loslaten is emotioneel en dat is heel normaal.

De jongere is bestemd om zijn vader en moeder te verlaten en een eigen leven te beginnen. Dit past ook bij de gewone gang van het leven. Ook ouders zijn er, op een gegeven moment, aan toe weer op zichzelf te zijn. Als jongeren te lang blijven ‘hangen’, kan dit voor beide partijen een belemmering worden.

Afscheid nemen gebeurt van twee kanten

Als we zeggen dat de jongere op kamers gaat, dan betekent dit tegelijk dat er iemand achterblijft. In de gezinssituatie is dat één of beide ouders. Vaak hebben de achterblijvende ouders er moeite mee. Als de verhouding goed was, is het vaak lastig om mee te maken dat je kind uitvliegt. Zo kan het lastig zijn als je kind zijn of haar leven steeds meer gaat delen met anderen. Je wordt als ouders steeds minder het centrale punt, er is steeds minder een vertrouwensrelatie.

Of het wordt zo stil in huis, helemaal als je als één ouder achterblijft. Vaak is dit voor een jongere een (verzwegen) reden om maar niet te gaan. Maar je moet het tóch leren weer een leven voor jezelf op te bouwen. Daarvoor kun je niet je kind vasthouden.

Ook kun je als ouders je zorgen hebben over hoe het zal gaan daar ver weg. Je kind heeft inderdaad de ruimte om z'n eigen leven te leiden. Hij/zij heeft inderdaad de kans om daarin de eigen keuzes te maken. Die zijn misschien wel heel anders dan je als ouders zou willen. Je bent inderdaad de controle kwijt. Je moet die ook niet proberen vast te houden, want dat is onmogelijk.

Voor ouders is het waardevol om je kind te helpen bij het op kamers gaan. Hierbij moet je evenwicht vinden tussen enerzijds je kind de ruimte geven voor z'n zelfstandigheid en eigen beslissingen, en anderzijds je gewone gezonde belangstelling en betrokkenheid. Het is óók leuk om te helpen de kamer te behangen. Zo leer je het plekje kennen en de wereld van je kind. Het is vaak zinvol te helpen bij de formaliteiten van verzekeringen, burgerlijke stand etc.

Zo blijf je betrokken op het leven van je kind. Van jouw kant als ouders moet je je inspannen zijn of haar nieuwe wereld te leren kennen, zodat je de verhalen begrijpt. Je moet je inzetten om betrokken te blijven op het leven van je kind. Daarbij moet je je wel realiseren dat hij of zij bezig is zelfstandig te worden, ook al heb je daarover misschien je zorgen.

*Er was eens een arme vrouw die een zoon had die wou reizen; toen zei de moeder: "Hoe kun jij op reis gaan? Wij hebben toch helemaal geen geld dat je mee kunt nemen?"
Toen zei de zoon: "Ik kan mezelf best redden." (uit één van de sprookjes van Grimm)*

Op kamers gaan: bouw je eigen plekje

Voordat je als jongere zover bent, heb je er al veel over gehoord. Je hebt je er een beeld van gevormd. Het is uitdagend om je eigen plekje te creëren. Leuk, spannend, je eigen kamer, je eigen meubeltjes, je eigen uitzet. Voor jezelf zorgen. Je bent helemaal los van alles wat thuis op een bepaalde manier geregeld was, los van alle gewoontes, verplichtingen en regels. Je kunt zelf helemaal uitmaken wat je doet en hoe je dat doet. Hoe laat ga je naar bed, hoe laat sta je op? Wat eet je, hoe eet je? Met wie ga je om, waar ga je heen? Hoe ga je om met de Here?

Als het goed is, was je eigen thuis een veilige, stabiele woonplek. Helaas is dit niet altijd zo. Je ouderlijk huis moet je thuisbasis zijn waar je altijd terecht kunt. Het is voor alle mensen belangrijk zo'n veilige basis te hebben. Als je op kamers gaat, is het belangrijk dat je hiervan je eigen stabiele plek maakt. Het moet een plaats worden waar je het goed hebt, je moet er je eigen 'nest' van maken. Daar kun je zelf veel aan doen, door je inrichting en de structuur van zowel je kamer als je leven. Het tegendeel is dat je zwerver wordt met een nachtverblijf (dat dan meestal alleen overdag beslapen wordt).

Op kamers gaan: bouw je eigen sociale omgeving

Als je op kamers gaat, dan kom je ook in een nieuwe kring van mensen te werken, te studeren, te leven. Het is belangrijk om vanaf het begin actief te zijn in het opbouwen van nieuwe relaties. Het is in veel opzichten belangrijk mensen om je heen te hebben met wie je het goed hebt. Ook al heb je in je vorige woonplaats je vriendenkring, toch is het belangrijk

ook in de nieuwe plaats te gaan aarden. Daarmee voorkom je dat er een grote tegenstelling ontstaat tussen doordeweeks en weekend. Doordeweeks kan dan het moeizame deel worden van werken of studeren, van plichten, misschien zelfs van eenzaamheid. Het weekend wordt dan een vluchtplaats waar het telkens weer even goed is. Maar je ziet alweer op tegen de volgende week. Vooral jongeren met verkering in hun thuisgemeente hebben hier last van. Je hebt er zelf een verantwoordelijkheid in om de brug naar thuis te slaan. Vertel over je leven, je studie, je nieuwe contacten enz. Dan kunnen zij aandacht hebben. Het is goed dat ouders en jongeren weten van elkaars leven en dit delen met elkaar.

Als je gaat studeren, is het heel waardevol om je aan te sluiten bij een positieve studentenvereniging. Daar bouw je veel contacten op. Daar kun je het gezellig hebben. Maar in deze fase van je leven gebeurt er ook zoveel qua zelfstandig worden. Dan is het waardevol om jonge mensen te hebben met wie je stimulerende of confronterende gesprekken hebt. Op weg naar volwassenheid ben je ook bezig met je relatie met de Here. Steeds meer moet je het zelf doen. Steeds meer ben je er zelf voor verantwoordelijk, hoe jij leeft met de Here. Daarbij hebben jongeren en ouderen het nodig dat er mensen zijn die ze daarop aanspreken en daarover met ze spreken.

Het is duidelijk dat studenten vrijwel overal hun contacten hoofdzakelijk opbouwen in de eigen studentenkring. Toch is het goed om ook je contacten op te bouwen in de plaatselijke kerk. Je kunt daarmee de eenzijdigheid van de studentenwereld doorbreken. Je kunt ook betekenis hebben in die plaatselijke kerk. Ook al ben je daar misschien tijdelijk (dat weet je ook niet van tevoren), toch kun je daar je relaties opbouwen. Tegenwoordig zijn kerken in studentensteden heel actief hiermee bezig en is er veel mogelijk. Het is raadzaam lid te worden van die plaatselijke kerk en met je medestudenten ook actief lid te worden. Als je (nog) vaak in je thuiskerk bent, kun je daar (tijdelijk) gastlid blijven. Dan kun je, als belijdend lid, bijvoorbeeld in beide gemeenten aan het avondmaal gaan.

Risico's en risicogroepen

Het gaat ook wel eens mis. De kansen en de mogelijkheden daarvoor liggen voorhanden. Soms mislukt het contact met thuis. Je raakt elkaar dan kwijt, terwijl je het misschien beiden niet wilt. Er kan de situatie ontstaan dat je als kamerbewoner jezelf gaat verwaarlozen. Je verwaarloost je kamer, je betaalt je rekeningen niet, je maakt schulden, je gaat drinken, je raakt verslaafd aan tv/video of gokken en je voelt je ongelukkig. Je kunt de Here kwijtraken en de omgang met Hem verwaarlozen.

Het kan voorkomen dat het je niet meer lukt om je verantwoordelijkheid te nemen. Daar kun je je heel beroerd onder voelen en depressief worden. De meesten proberen dit zo lang mogelijk te verbergen, zodat het onzichtbaar blijft. Dan zijn je contacten met thuis, je vriendenkring en in de kerk zo belangrijk. Het moet mensen opvallen dat je zo verandert. Dan is het goed dat mensen je daarnaar vragen.

Het klinkt misschien wat vreemd, maar je kunt spreken van risicogroepen. Daar is de kans dat er problemen ontstaan, het grootst. Er blijken drie groepen te zijn.

De eerste betreft de jongeren die voor het eerst op kamers gaan. Zij hebben de neiging om alle boeiende dingen van het leven te gaan ontdekken en storten zich daarin, terwijl ze nog niet een evenwichtige structuur hebben aangebracht in hun leven en contacten.

Een andere groep betreft studenten die afgestudeerd zijn en blijven hangen in hun studieplaats. Als ze geen werk hebben, ontstaat er een stuk leegte in hun bestaan. Ze verliezen steeds meer de (studenten)contacten, doordat dezen een ander bestaan gaan opbouwen. Vaak hebben deze achterblijvers onvoldoende contacten opgebouwd in de kerk of in hun sociale omgeving.

De derde risicogroep betreft de werkende jongeren die op kamers gaan in een andere plaats. In tegenstelling tot studenten is er bij hen een scheiding tussen de contacten overdag op het

werk en die in hun vrije tijd. Zij moeten zelf een nieuwe kring opbouwen. Dat is aanmerkelijk moeilijker dan voor studenten. Die kunnen nog simpel naar een studentenvereniging gaan, maar waar moet de werkende jongere heen?

Een kwestie van balans

Het is bijzonder om je kind te helpen om op kamers te gaan. Als ouders moet je helpen, begeleiden, aandacht hebben, vasthouden, maar toch moet je ook afstand nemen, ruimte geven, zelfstandigheid stimuleren, verantwoordelijkheid laten. Vind daarin maar eens het juiste evenwicht.

Als jongere moet je ruimte nemen om je nieuwe eigen wereld op te bouwen, nieuwe contacten te leggen, verantwoordelijkheid te nemen en structuur aan te brengen in je leven. Daarnaast is het spannend en uitdagend om het leven te leren kennen. Het is ook een tijd waarin je van heel veel dingen kunt genieten, een tijd om nooit te vergeten.

Balans betekent dat je daarbij de anderen niet vergeet en de Here je centrale punt is, zodat Hij je Thuis is als je het huis uit gaat.